

РОЗЛАДИ ПОДРУЖНІХ СТОСУНКІВ: ПРИЧИНИ ТА СЛІДСТВА

Завадська Г. Ю.

студентка 2(3) курсу бакалавр
спеціальність 053 «Психологія» ФПСР

Керівник: Дикіна Л. В.

ст. викладач кафедри практичної та клінічної
психології, ФПСР

Актуальність дослідження. Актуальність теми полягає у тому, що потреба людини у приналежності є однією з основних, і в дорослому житті вона найчастіше

задовольняється через створення шлюбних відносин. Однак, сам факт одруження не гарантує успішного розвитку подружніх взаємин, а є лише початком для їх подальшого формування.

Кожна людина це індивідуальність, зі своїм характером, поглядами, цінностями, уподобаннями, потребами, установками, моделями для наслідування, які вона бере з батьківської сім'ї. Тому створена нею її власна сім'я також буде унікальна і матиме свої особливості: власні традиції, звички, ритуали, які визначають її стиль життя і спілкування. Однак, незважаючи на всі ці індивідуальні риси, усі сім'ї мають одну загальну мету – створити сприятливі умови для розвитку та забезпечення благополуччя кожного її члена. Якість подружніх взаємин має прямий вплив на відносини між батьками та дітьми. П. К. Керіг, у своїх дослідженнях виявила, що ті батьки, які були задоволені своїми шлюбними стосунками, проявляють більше теплоти та турботи по відношенню до дітей, спілкування з дітьми в таких сім'ях відбувалося за допомогою не директивної мови, що, в свою чергу, викликало теплоту і прихильність з боку дитини.

Але не всім сім'ям вдається ефективно справлятися з труднощами, які виникають і створювати сприятливий клімат у сім'ї. Розлад у стосунках може негативно впливати як на психічне так і на фізичне здоров'я усіх членів сім'ї та призвести до руйнування шлюбу взагалі.

Для того щоб розібратись у причинах таких розладів, необхідно поглянути на історію створення стосунків між подружжям. Яким чином вони формувалися та розвивалися. При цьому важливе розуміння таких понять, як адаптація до сімейного життя, подружня сумісність та несумісність, задоволення шлюбом, життєві цикли сім'ї, нормативні та ненормативні родинні кризи.

Розлади подружніх стосунків, це не завжди негативне поняття, це ще і ознака можливості розвитку подружніх стосунків, переходу їх з одного етапу до іншого. Сприймання

сімейного конфлікту, як показника ширості емоцій може створити більш сприятливу атмосферу для відкритого спілкування та розв'язання проблем.

Американський психолог У. Харлі вважає, що найбільш загальною причиною конфліктів між подружжям є несумісність, яка виникає в разі тотального незадоволення основних потреб партнерів. [1]

Оскільки очікування та потреби чоловіків і жінок значно відрізняються, то не дивно, що сумісність подружніх партнерів формується поступово в процесі життя разом. Хоча і існує поширений міф про те, що подружня сумісність можна перевірити або визначити заздалегідь, насправді вона не є чимось статичним або остаточним. Молоде подружжя на початкових стадіях шлюбу часто вступають у конфлікти, тому що не розуміють або не приймають потреби один одного. На цей період припадає близько 75% загального числа розлучень в Україні (загальні статистичні дані за 2021 рік) [2].

Об'єктом дослідження є психологічні особливості шлюбно – сімейних відносин.

Предмет дослідження є розлади подружніх стосунків.

За свідченням М. Аргайла, сімейні люди, особливо ті, які щасливі у шлюбі, відчувають більш високе задоволення від життя. І навпаки, у шлюбі кожен із подружжя може виступати як «психо–травмуючий фактор» та при тривалому контакті шлюбних партнерів провокує сильну невротизацію особистості, наприклад, коли один із подружжя є перешкодою у задоволенні потреб іншого. [1]

Шлюбний союз у своєму розвитку переживає ряд етапів, що супроводжуються так званими нормативними та ненормативними кризами. Нормативні кризи відповідають конкретним етапам життя сім'ї, кожний з яких призводить до певних змін і змушує членів сім'ї постійно адаптуватися під нові умови життя, знаходити вихід із різних життєвих ситуацій та розвиватися. Такі вчені, як Е. Дюваль,

Е. К. Васильєва, Г. Навайтїс, А. Тоффлер, В. А. Сисенко, В. Сатир, Х. та М. Фелдманї, розглядали рїзнї пїдходи до вивчення ЖЦС в залежностї вїд критерїя для їх видїлення. Найбїльш вїдповїдального та серйозного пїдходу вимагають дошлюбний перїод та етап молодї сїм'ї, якї є фундаментом для щасливого та успїшного подружнього життя. [3]

Процес адаптацїї до нових сїмейних умов та пристосування до шлюбного партнера є поступовим та тїсно пов'язаний з поняттями сумїсностї та несумїсностї.

Існує багато критерїїв, за якими вїдбувається взаємодїя мїж чоловїком та жїнкою у подружнїй парї, реальнїсть полягає в тому, що досягти абсолютної сумїсностї мїж подружжям неможливо. За допомогою процесу спїлкування можливо знайти оптимальний баланс мїж їндивїдуальними потребами та бажаннями кожного партнера. Процес спїлкування лежить в основї сїмейного благополуччя та дає можливїсть виявитися однїєї з найважливїших подружнїх ролей – психотерапевтичної.

Мета дослідження: полягає у розкриттї діагностичних можливостей Вїсбаденського опитувальника позитивної ї сїмейної терапїї для оцїнки характерологїчних особливостей подружжя та виявлення проблемних моментів у взаємовїдносинах.

Методика дослідження: Методика дїагностики мїжособистїсних стосункїв: Вїсбаденський опитувальник *позитивної терапїї ї сїмейної терапїї (WIPPF) Н. Пезешкїана та Х. Хайденбаха.*

База дослідження. Психодїагностика проводилася в їндивїдуальнїй формї, у зручнїй для респондентїв чаС.Всього в дослідженнї взяло участь 20 подружнїх пар.

Вїсбаденський опитувальник *позитивної терапїї ї сїмейної терапїї (WIPPF) був розроблений Н. Пезешкїаном за сївпрацї Х. Хайденбаха.*

Автори видїляють: емоцїйнї особливостї особистостї «первиннї здїбностї», такї як: любов / прийняття, вїра / сенс /

релігія, час, довіра, терплячість, контактність, надія, ніжність, сексуальність; когнітивні особливості особистості «вторинні здібності» такі як: акуратність (щодо зовнішніх речей), охайність (щодо свого тіла), бережливість, пунктуальність, надійність, ввічливість, справедливість, вірність, послух, старання, точність, добросовісність, цілеспрямованість. Ці дві здібності складають сутність кожної людини. А також чотири поведінкові реакції на конфлікт та чотири моделі для наслідування. Всього 27 шкал.

Дані отримані в результаті дослідження свідчать про те, що адекватний ступінь виразності кожної зі шкал опитувальника у респондентів сприяє позитивним відносинам подружжя, у той час як високі та низькі показники фіксують дисфункцію за цією шкалою і роблять поганий внесок у сімейні відносини.

Це дозволяє виявити можливі шляхи психологічної допомоги для досягнення позитивних життєвих пріоритетів та вирішення сімейних конфліктів.

За результатами дослідження ми можемо зробити висновок про досить сприятливий психологічний клімат у представлених сім'ях. Незважаючи на важку ситуацію в країні через війну, сім'ї досить стійкі та задоволеність шлюбом подружжя висока. Гармонійні відносини зумовлені особистісними особливостями подружжя, умінням бути гнучкими у відносинах, поважати вибір іншого та бути терплячим до іншого.

Висновок: Застосування зазначених теоретичних знань, а також використання різних методів діагностики подружніх стосунків, які допомагають виявити можливі проблеми та недоліки у відносинах може значно сприяти психологам та психотерапевтам у вирішенні проблем, пов'язаних зі шлюбними відносинами та проведенні корекційної роботи з подружніми парами.

Одним з таких методів є Вісбаденський опитувальник позитивної терапії і сімейної терапії, який призначений для

діагностики ряду особливостей характеру людини, а також сфери її міжособистісних, насамперед сімейних відносин та відображає зміст сімейних конфліктів. Цей діагностичний метод дозволяє пізнати людині саму себе, визначити свої позитивні і негативні якості, що в свою чергу може допомогти виявити проблемні моменти у взаємовідносинах та знайти шляхи їх вирішення.

Література

1. Колесіченко Н. О. «Задоволеність стосунками в подружніх парах» Кваліфікаційна робота. Ізмаїльський Державний Гуманітарний Університет 2021р.
http://dspace.idgu.edu.ua/jspui/bitstream/2021.pdf_
2. Статистика розлучень в Україні
https://romanivanov.lawyer/publications/statistika-razvodov-v-ukraine_
3. Столярчук О. А. Психологія сучасної сім'ї : навч. посіб. Кременчук : ПП Щербатих О. В., 2015. 136 С.
https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/19502/1/O_Stoliarchuk_PSS_IL.pdf_